

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea pentru modificarea și completarea Legii bancare nr.58/1998

Prin Programul National de Aderare a Romaniei la Uniunea Europeana, statul roman si-a asumat obligatia de a asigura armonizarea legislatiei bancare nationale cu legislatia comunitara, prin amendarea corespunzatoare a Legii bancare nr.58/1998 in cursul anului 2002.

In acest context, in vederea indeplinirii angajamentelor ce necesita modificarea Legii bancare nr.58/1998, s-a intocmit proiectul de lege prezentat alaturat. Prin acest proiect s-a urmarit in principal implementarea acelor prevederi care se circumscriu sferei de aplicare a Legii nr.58/1998 din urmatoarele acte comunitare:

- *Directiva nr.10/1996 cu privire la recunoasterea de catre autoritatile competente a acordurilor de compensare bilaterale;*
- *Directiva nr.12/2000 cu privire la constituirea si desfasurarea activitatii de catre institutiile de credit;*
- *Directiva nr.28/2000 de amendare a Directivei nr.12/2000;*
- *Directiva nr.46/2000 cu privire la constituirea, desfasurarea activitatii si supravegherea prudentiala a activitatii institutiilor emitente de moneda electronica;*
- *Directiva nr.24/2001 cu privire la reorganizarea si lichidarea institutiilor de credit.*

In esenta, proiectul de lege aduce urmatoarele elemente de noutate:

1. Prevederi prin care s-a urmarit armonizarea legislatiei nationale cu cea comunitara, cum ar fi:

- stabilirea sferei notiunii de *institutie de credit* si limitarea formelor de constituire a acestora in contextul legislativ actual;
- includerea in categoria institutiilor de credit a *institutiilor emitente de moneda electronica* si reglementarea regimului de constituire si functionare a acestora;
- definirea terminologiei necesare pentru implementarea prevederilor comunitare si realizarii unei supravegheri pe o baza consolidata (notiuni cum ar fi: *institutie financiara, societate-mama, autoritate competenta, moneda electronica si institutie emitenta de moneda electronica, capital initial, Stat Membru, Stat Membru de origine, Stat Membru gazda, holding financiar, societate tip holding, societate prestatoare de servicii auxiliare sau conexe*);
- crearea cadrului legal pentru asigurarea dreptului la libera stabilire si libera prestare de servicii de catre institutiile de credit din Statele Membre, pe principiul

autorizatiei unice recunoscute in cadrul Comunitatii, precum si pentru implementarea principiului supravegherii institutiilor de credit de catre autoritatea competenta din statul de origine, cu precizarea ca dispozitiile respective vor intra in vigoare incepand cu data aderarii;

- stabilirea activitatilor care pot fi desfasurate de institutiile de credit pe baza recunoasterii mutuale, cu precizarea ca bancile, persoane juridice romane, vor putea desfasura activitatile de leasing financiar in mod direct, incepand cu data aderarii, in conditiile prevazute prin reglementarile Bancii Nationale a Romaniei;

- posibilitatea extinderii, de la data aderarii, a principiului recunoasterii mutuale pentru activitatile respective si asupra institutiilor financiare - filiale ale unei institutii de credit autorizata intr-un Stat Membru, cu conditia includerii filialei respective in supravegherea pe baza consolidata si indeplinirii de catre aceasta a unor conditii stricte; aceste prevederi se aplica si in cazul institutiilor financiare cu sediul in Romania, filiale ale unor banci persoane juridice romane;

- introducerea de competente pentru Banca Nationala a Romaniei privind supravegherea pe o baza consolidata;

- stabilirea principiilor pe baza carora se determina autoritatea competenta sa realizeze supravegherea pe o baza consolidata, in cazurile in care autoritati competente din diferite state membre pot avea concomitent responsabilitati in acest sens (conflict de competenta);

- pastrarea de catre Banca Nationala a Romaniei, ca autoritate competenta a statului gazda, a responsabilitatilor in materie de supraveghere a lichiditatii si cele de politica monetara cu privire la sucursalele din Romania ale institutiilor de credit din Statele Membre;

- introducerea de prevederi privind recunoasterea acordurilor de compensare bilaterala (*netting*) de catre Banca Nationala a Romaniei pentru anumite categorii de operatiuni si, in acest context, introducerea unei dispozitii cu caracter general potrivit careia deschiderea procedurii de reorganizare, faliment sau a unei alte asemenea proceduri asupra uneia dintre partile contractante nu va afecta valabilitatea unor astfel de acorduri;

- inlocuirea notiunilor de *capital social* cu *capital initial* si a *rezervei generale pentru riscul de credit* cu *fondul pentru riscuri bancare generale*;

- modificarea nivelului (de la 5% la 10% din capitalul social) de la care o persoana devine actionar semnificativ, si stabilirea nivelurilor ulterioare pentru care este necesara notificarea intentiei de achizitionare a unei participatii (20%, 33%, 50%) si inlocuirea procedurii de aprobare prealabila cu cea de notificare;

- modificarea limitei raportata la fondurile proprii ale bancii pe care aceasta o poate investi in entitati nefinanciare (de la 10% la 15%) si a limitei globale pentru investitiile de aceasta natura ale unei banci (de la 50% la 60% din fondurile sale proprii);

- introducerea de prevederi referitoare la colaborarea Bancii Nationale a Romaniei cu autoritatile competente din Statele Membre si la cerintele de notificare a acestora si/sau a Comisiei Europene;

- prevederi referitoare la procedurile si legislatia aplicabila in cazul lichidarii bancilor, persoane juridice romane (in alte cazuri decat falimentul), care desfasoara activitate si in alte State Membre, cu aplicabilitate de la data aderarii;

- cerintele de raportare la Banca Nationala a Romaniei de catre auditorul financiar a unor fapte si acte de care acesta a luat cunostinta in exercitarea atributiilor sale, cu inlaturarea in aceste cazuri a obligatiei de pastrare a secretului profesional care incumba auditorului financiar potrivit legii si/sau clauzelor contractuale.

2. Prevederi prin care s-a urmarit o imbunatatire a textului legii sau completarea acestuia, pentru rezolvarea unor probleme insuficient reglementate in spiritul legislatiei si practicii europene, mai semnificative fiind urmatoarele:

- reglementarea regimului bancilor a caror autorizatie a fost retrasa (in alte situatii decat la cerere, in caz de faliment ori fuziune/divizare), prin introducerea de prevederi privind obligativitatea dizolvarii si lichidarii acestora si a unui capitol privind lichidarea;

- restructurarea si completarea sectiunii referitoare la administrarea speciala, in vederea clarificarii atributiilor administratorului special si completarea cazurilor in care poate fi dispusa aceasta masura cu situatia in care banca nu mai are nici un administrator si nici un conducator;

- introducerea de prevederi care sa asigure cadrul legal corespunzator pentru emiterea de catre Banca Nationala a Romaniei a reglementarilor privind controlul intern, in concordanta cu principiile elaborate in acest domeniu de Comitetul de la Basel (prevederi care au in vedere separarea conducerii la nivelul consiliului de administratie de conducerea executiva sau mentinerea conducatorilor ca membri in consiliul de administratie - in acest ultim caz fiind instituita cerinta ca administratorii care nu sunt si conducatori sa constituie majoritatea -, obligativitatea constituirii comitetului de audit si a comitetului de administrare a riscurilor, cerinta ca unul dintre administratorii bancii, care nu este si conducator, sa aiba cunostinte temeinice in domeniul contabilitatii;

- completarea dispozitiilor referitoare la secretul profesional pentru asigurarea unei mai mari flexibilitati, crearea cadrului necesar realizarii unei supravegheri pe o baza consolidata de catre autoritatea competenta si corelarea cu alte acte normative (referitoare la colectarea creantelor bugetare, spalarea banilor, combaterea actelor de terorism, a faptelor de coruptie, etc.);

- revizuirea surselor de majorare a capitalului social al bancilor si a capitalului de dotare al sucursalelor institutiilor de credit straine, in concordanta cu noile reglementari in domeniul contabilitatii;

- diminuarea procentului din profitul brut (de la 20% la 5%) pentru constituirea fondului de rezerva si stabilirea sumelor care se repartizeaza din profitul brut pentru constituirea fondului pentru riscuri bancare generale (care inlocuieste rezerva generala pentru riscul de credit) in limita a 1% din activele purtatoare de riscuri specifice activitatii bancare;

- prevederi privind conditiile pentru dechiderea de catre bancile, persoane juridice romane, a unor sucursale in strainatate, inclusiv pe teritoriul Statelor Membre (in acest ultim caz, cu aplicare de la data aderarii);
- stabilirea unor categorii de investitii ale bancilor care sunt supuse aprobarii prealabile a Bancii Nationale a Romaniei, in concordanta cu cerintele Comitetului de la Basel;
- aplicarea prevederilor referitoare la obligativitatea vanzarii actiunilor detinute la banca si in cazul actionarilor semnificativi al caror drept de vot este suspendat de catre Banca Nationala a Romaniei ca sanctiune aplicabila acestora si aplicarea in mod corespunzator a procedurii de anulare si vanzare de catre banca a acestor actiuni in cazul in care detinatorii nu le-au instrainat in termenul prevazut de lege;
- introducerea de prevederi potrivit carora actionarii bancii, chiar minoritari, care nu au dreptul de vot suspendat, sa poata tine o adunare generala si sa ia orice decizii de competenta acesteia, cu majoritatea voturilor lor;
- reformularea si completarea prevederilor Cap.X, in scopul asigurarii cadrului legal necesar pentru asigurarea implementarii Principiilor fundamentale ale organizarii si functionarii sistemelor de plati, emise de Comitetul de la Basel;
- introducerea la finalul fiecarui capitol al legii a unui articol prin care sunt stabilite dispozitiile din fiecare capitol aplicabile sucursalelor institutiilor de credit straine care functioneaza in Romania;
- introducerea de sanctiuni pentru persoanele juridice ori alte entitati care desfasoara activitati de atragere de depozite ori alte fonduri rambursabile de la public;
- introducerea de prevederi prin care Banca Nationala a Romaniei este imputernicita sa determine daca o activitate reprezinta atragere de depozite sau alte fonduri rambursabile de la public, activitate bancara, activitate de emitere de moneda electronica sau o activitate de atragere si/sau administrare a unor sume de bani rezultate din asocierea in vederea economisirii si acordarii de credite intr-un sistem colectiv, decizia Bancii Nationale a Romaniei in aceste cazuri fiind obligatorie pentru partile interesate.

Prin dispozitiile cu caracter tranzitoriu s-a urmarit clarificarea urmatoarelor aspecte:

- dispozitiile Legii bancare nr.58/1998 care vor intra in vigoare incepand cu data aderarii;
- regimul cererilor de autorizare nesolutionate la data intrarii in vigoare a prezentei legi si regimul reglementarilor in vigoare ale Bancii Nationale a Romaniei;
- regimul institutiilor emitente de moneda electronica existente la data intrarii in vigoare a legii;

- regimul comitetelor obligatorii constituite de banci anterior intrării în vigoare a legii și al rezervelor existente în sold care, potrivit noilor reglementări nu vor mai putea constitui surse de majorare a capitalului social/capitalului de dotare;

- regimul societăților comerciale ori altor entități care, sub o formă sau alta, atrag fonduri rambursabile de la public.

Dispozițiile finale ale legii prevăd republicarea Legii nr.58/1998, cu modificările și completările ulterioare.

Față de cele prezentate mai sus, Parlamentului României a adoptat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii bancare nr.58/1998.